

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Büyük Elektrik Kesintilerinin Yol Açtığı Maddi Zararların Karşılanması Hakkında Yasa Teklifim gerekçesi ile birlikte ektedir. Gereğini arz ederim. 02 Nisan 2015

Umut Oran
CHP İstanbul Milletvekili
(1)

GENEL GEREKÇE

31 Mart 2015 tarihinde saat 10.36'da başlayan ve saniyeler içinde 79 ilimizde yaşanan büyük elektrik kesintisi ile tüm ülke tam anlamıyla karanlığa gömülürken, sadece ithal elektrik kullanan Hakkâri ve Van'da elektrikler kesilmedi. Bölgelere göre 5,5 – 9 saat arasında süren elektrik kesintisinin gerekçesi halen hükümet tarafından açıklanamamış, gerekçesi bulunamamıştır. İlk tahminler elektrik dağıtım merkezleri arasında haberleşme ve otomasyonu sağlayan SCADA - Uzaktan Veri Toplama ve Kontrol (Supervisory Control and Data Acquisition) sisteminin devreye girmediği, bu nedenle arızanın lokal olarak sabitlenip sisteme yayılmasının önlenemediği yönündedir.

Bu büyük elektrik kesintisi, ameliyatların yapılamaması, aşuların bozulması, metro, YHT gibi ulaşım araçlarının çalışmaması, trafik sinyalizasyon sisteminin çökmesi, büyük alışveriş merkezlerinin günlük 50 bin TL'ye varan akaryakıt harcayarak jeneratörle ayakta kalması, vardiya modeliyle 24 saat üretim yapan fabrikaları kapatıp işçileri evine göndermesi, milyon dolarlık makinelerin bozulması, KOBİ'lerin, küçük esnafın üretim-satış yapamaması, vatandaşın ATM'den para çekememesi, baz istasyonlarının jeneratörlerinin yakıtının bitmesi nedeniyle mobil iletişim altyapısının çökmesi gibi tahmin edilemez zararlara yol açarak adeta ülkede deprem, savaş benzeri bir kaos etkisi yaratmıştır.

Büyük elektrik kesintisinin yol açtığı maddi zararlara dair reel sektörden, sivil toplum ve meslek kuruluşlarından çeşitli tahmin açıklamaları yapılmıştır. Bu kapsamda Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Nurettin Özdebir, TÜİK'in 2014 yılına ilişkin Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) sonuçlarını açıkladığını belirterek, "Türkiye'nin bir yıllık milli gelir üretimi 800 milyar dolar. Bunu 365 güne bölelim (ki tatil günlerini çıkarmamız gerekir ama çıkarmayalım), günlük üretimi 2,2 milyar dolar oluyor. Böylece elektrik kesintisi nedeniyle 1 saatte - Türkiye'nin yaşadığı üretim kaybı yaklaşık 100 milyon dolar oluyor" açıklamasını yaptı. **BU HESABA GÖRE 31 MART 2015 TARİHİNDE 80 İLDE YAŞANAN BÜYÜK ELEKTRİK KESİNTİSİNİN YOL AÇTIĞI MADDİ ZARAR 750 MİLYON DOLARI BULMAKTADIR.**

Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu Başkanı Cahit Nakıboğlu da yurt genelinde 289 OSB'de üretimin durduğunu bildirdi. Yine büyük zarara dair birkaç örnek vermek gerekirse İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde (İAOSB) kesintilerin yol açtığı kayıp 3 milyon doları buldu. Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği (TGSD) Başkanı Şeref Fayat de büyük elektrik kesintisi nedeniyle hazır giyim sektörünün kaybının yaklaşık 7 milyon dolara tekabül ettiğini bildirdi, bu zarar tüm tekstil sektöründe ise 200 milyon doları bulmaktadır. Otomotivde ise fabrikalarda üretimin bir vardiya boyunca durduğu bunun 2 bin araç kaybı anlamına geldiği, kesinti yaşandığı sırada üretim bandında olan araçların hurdaya çıktığı, bunlar da eklendiğinde otomotiv sektörünün 2500 araç üretim zararı bulunduğu hesaplanmaktadır.

Bu tür büyük elektrik kesintileri nedeniyle oluşan zararların, benzeri kaos durumunun daha sonra yeniden yaşanmasını önlemek amacıyla kamu tarafından karşılanması gerekmektedir. Eğer söz konusu zarar elektrik dağıtım iletim sistemindeki bir özel sektör işletmesinden, santralinden kaynaklanıyor ise Hazine de vatandaşın, esnafın, sanayicinin zararını karşılamak için yaptığı bu ödemeleri bu işletmeciye rücu etmelidir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Yurt genelini etkileyen büyük elektrik kesintileri nedeniyle sanayicilerin, üretim tesislerinin, KOBİ'lerin, küçük esnafın, vatandaşın oluşan maddi kayıplarının Devlet hazinesi tarafından karşılanması öngörülmektedir.

Ayrıca Hazine tarafından bu nedenle yapılan ödemenin, sorumluluğu bulunması halinde maddi zarara yol açan ilgili elektrik üretim, dağıtım, iletim şirketlerine rücu edilmesinin yolu açılarak, benzeri büyük kesintilerinin yaşanması önlenecektir.

MADDE 2- Bu zararların karşılanmasına ilişkin yöntem ve uygulamanın, Maliye Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca ortaklaşa hazırlanarak çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenmesi sağlanacaktır.

MADDE 3- Diğer yasalarda bulunun ve bu yasa ile çelişen hükümlerin uygulanmaması amaçlanmaktadır.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

BÜYÜK ELEKTRİK KESİNTİLERİNİN YOL AÇTIĞI MADDİ ZARARLARIN KARŞILANMASI HAKKINDA YASA TEKLİFİ

MADDE 1- Yurt genelini etkileyen büyük elektrik kesintileri nedeniyle sanayi ve üretim tesislerinin, KOBİ'lerin, küçük esnafın, vatandaşın oluşan maddi kayıpları Hazine tarafından karşılanır. Bu amaçla Maliye Bakanlığı bütçesinin ilgili tertibine gerekli ödenek aktarılır.

Hazine tarafından bu nedenle yapılan ödeme, sorumluluğu bulunması halinde maddi zarara yol açan ilgili elektrik üretim, dağıtım, iletim şirketlerine rücu edilir.

MADDE 2- Bu zararların karşılanmasına ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca, bu yasanın yürürlüğe girmesinden itibaren 3 ay içinde çıkaracakları ortak yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 3- Diğer yasalarda bulunan ve bu yasa ile çelişen hükümler uygulanmaz.

MADDE 4- Bu yasa yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu yasayı Bakanlar Kurulu yürütür.